

Správa o stave projektu Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026

Názov projektu:	Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026 (projekt EHMK)
Realizátor projektu:	Kreatívny inštitút Trenčín
Hodnotené obdobie:	rok 2024
Autor správy:	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (referát EHMK)
Evidenčné číslo:	MK-5311/2025-116
Dátum vydania správy:	31.07.2025
Miesto:	Bratislava

Obsah

Správa o stave projektu Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026	1
Úvod.....	3
Definície základných pojmov.....	5
Legislatívny rámec	7
Financovanie projektu Európske hlavné mesto kultúry	8
Príspevok na rok 2024.....	9
Poskytovanie štátnej pomoci v roku 2024.....	10
Súčasný stav poskytovania príspevku	11
Pestovanie zvedavosti a realizácia projektových plánov.....	12
Projektový plán na rok 2024 – realizované projekty.....	14
Plánovaná činnosť na rok 2025	19
Záver.....	21

Úvod

Táto súhrnná správa je vypracovaná na základe článku 3 ods. 3.13 zmluvy č. MK-146/2023/M o poskytnutí príspevku prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na roky 2023 – 2027 v znení jej dodatkov (ďalej ako „zmluva“) zverejnenej v Centrálnom registri zmlúv. Hodnotená je výlučne časť projektu realizovaná z finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky poskytovaná z rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (ďalej ako „ministerstvo“ alebo „ministerstvo kultúry“).

Nositeľom titulu Európskeho hlavného mesta kultúry (EHMK) na rok 2026 v Slovenskej republike je **mesto Trenčín**¹. Počas rokov trvania projektu (2022-2027) má preto domácomu i medzinárodnému publiku postupne predstaviť bohatý kultúrny program, ktorý je zameraný na podporu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu vo víťaznom meste Trenčín, Trenčianskom samosprávnom kraji a širšom regióne. Kultúrny program sa má od roka 2022 do roka 2026 kontinuálne zintenzívňovať. Do tvorby programu majú byť zapojení mladí ľudia, dobrovoľníci, znevýhodnené skupiny, široká verejnosť, minority aj rôzne generácie obyvateľstva. Tradičné formy umenia by sa mali spájať s modernými a inovatívnymi formami. Rok 2026 je rokom titulu EHMK a rok 2027 je rokom udržateľnosti projektu.

Za účelom realizácie aktivít projektu Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026 (ďalej len „projekt EHMK“) založili mesto Trenčín a Trenčiansky samosprávny kraj neziskovú organizáciu **Kreatívny inštitút Trenčín** (ďalej len „CIT“)², ktorý zabezpečuje organizáciu programovej časti, prípravu alebo koordináciu jednotlivých projektov a podujatí.

Víťazná prihláška mesta Trenčín (tzv. bid-book)³, na základe ktorej sú realizované programové aktivity, bola v procese výberu európskeho hlavného mesta kultúry medzinárodnou skupinou odborníkov vyhodnotená ako koncepčne silná, veľmi dobre štruktúrovaná a dobre zakotvená v potrebách mesta, regiónu a obyvateľov⁴. Projekty, na ktoré poskytuje finančné prostriedky

¹ Na základe splnenia kritérií uvedených v rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 445/2014/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorým sa ustanovuje akcia Únie s názvom Európske hlavné mestá kultúry na roky 2020 až 2033 a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1622/2006/ES.

² Vykonávateľ projektu podľa zákona č. 196/2023 Z. z. o Európskom hlavnom meste kultúry a o zmene zákona č. 299/2020 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

³ Bid-book dostupný na webovom sídle Trenčín 2026: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>.

⁴ Správa skupiny odborníkov - Výber Európskeho hlavného mesta kultúry (EHMK) 2026 na Slovensku, 2021. Európska komisia, 2021, s.15. Dostupné na webovom sídle Ministerstva kultúry SR: https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2022/02/SK_ECOC26_selection_report_for_publication- SVK-Version-verzia-do-PDF.pdf.

ministerstvo kultúry sú formálne schvaľované, no zohľadňujú koncepciu víťazného bid-booku v súlade s pravidlami tejto európskej iniciatívy.

Správa o stave projektu Európske hlavné mesto kultúry Trenčín 2026 je vypracovávaná za účelom **priebežne informovať verejnosť o činnosti ministerstva kultúry v súvislosti s podporou projektu EHMK**, keďže príspevok predstavuje verejné prostriedky zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Za záväznú sa pritom považuje minimálne šesťdesiatpercentná úspešnosť realizácie projektov predložených v projektových plánoch od roku 2024⁵.

⁵ Úspešnosť sa vyhodnocuje ako pomer zrealizovaných projektov na konci roka ku všetkým plánovaným projektom predloženým v projektovom pláne na začiatku roka.

Definície základných pojmov

Bid-book – prihláška; žiadosť o udelenie titulu v zmysle zákona č. 196/2023 Z. z. o Európskom hlavnom meste kultúry a o zmene zákona č. 299/2020 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EHMK“); kniha, ktorá popisuje plány na organizáciu, riadenie, propagáciu projektu EHMK, predstavuje hlavné myšlienky, ktoré chce žiadateľ o titul dosiahnuť, ako aj program kultúrnej akcie EÚ - Európske hlavné mestá kultúry.

Otvárací ceremoniál - najväčšie podujatie každého EHMK. Možno ho nazvať až festivalom, na ktorom vrcholí viacročná príprava mesta na titul EHMK a ktorý symbolicky víta rok titulu. Ceremoniál je dôkazom, že mesto zvládlo náročnú prípravu a monitorovaciu fázu projektu a dostalo sa na mapu Európy v oblasti kultúry. Za päť rokov, počas ktorých sa pripravovali na rok titulu sa totižto stihlo napojiť na sieť európskych hlavných miest kultúry, na medzinárodné kultúrne siete a kultúrne inštitúty a vybudovalo tak kultúrne podhubie v tom ktorom meste.

Podujatie – jednorazová alebo opakovaná aktivita, ktorá sa realizuje v rámci konkrétneho projektu s cieľom podporiť jeho tematické zameranie, predstaviť ho verejnosti a prispieť tak k dosahovaniu jeho cieľov. Slúži ako nástroj na aktiváciu cieľových skupín, šírenie tém, budovanie kapacít, odbornú výmenu, zvýšenie počtu turistov, či posilňovanie spoločenského dopadu projektu.

Priamy realizátor - tretia osoba, najmä právnická osoba alebo fyzická osoba uvedená v žiadosti o udelenie titulu ako subjekt zapojený do tvorby a realizácie programu v súlade so zákonom o EHMK.

Príspevok - prostriedky štátneho rozpočtu Slovenskej republiky poskytované v rozpočtových rokoch 2023 - 2027 prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na podporu projektu EHMK.

Projekt EHMK – medzinárodný projekt zameraný na ochranu, rozvoj a podporu európskej kultúrnej a jazykovej rozmanitosti, podporu európskeho kultúrneho dedičstva a posilnenie konkurencie schopnosti európskych kultúrnych a kreatívnych sektorov. Projekt EHMK sa skladá z viacerých projektov, ktoré sa zameriavajú na rôzne generácie, cieľové skupiny, druhy umenia a pod.

Projekt – je tematicky zameraná, časovo ohraničená a cielene koordinovaná aktivita alebo súbor aktivít, ktoré prispievajú k napĺňaniu jedného alebo viacerých cieľov zastrešujúceho projektu EHMK. Každý projekt je zaradený do programového vlákna a programového bloku podľa svojej nosnej témy. Projekt tak reflektuje špecifické potreby, kontext alebo cieľové skupiny v rámci strategickej vízie celého kultúrneho programu.

Projektový plán - písomný dokument vypracovaný CIT v súlade so zmluvou obsahujúci predbežný popis plánovaných aktivít projektu EHMK na príslušný kalendárny rok, predbežný rámcový rozpočet plánovaných aktivít projektu EHMK a predbežný rozpis celkových oprávnených výdavkov, na ktoré má byť finančný príspevok v danom roku alokovaný.

Skupina odborníkov – skupina nezávislých odborníkov zriadená v súlade s Rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 445/2014/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorým sa ustanovuje akcia Únie s názvom Európske hlavné mestá kultúry na roky 2020 až 2033 a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1622/2006/ES, ktorá vykonáva postupy výberu a monitorovania európskych hlavných miest kultúry. Pozostáva z desiatich odborníkov vymenovaných inštitúciami a orgánmi EÚ. Nárok vymenovať najviac dvoch členov má aj príslušný členský štát.

Správa k zhodnoteniu projektového plánu - písomný dokument vypracovaný vykonávateľom v súlade so zmluvou obsahujúci rozpis a zhodnotenie zrealizovaných aktivít projektu EHMK uvedených v projektovom pláne spolu s uvedením dôvodov vzniku prípadných rozdielov oproti plánovaným aktivitám a reálny rozpočet výdavkov aktivít projektu EHMK oproti plánovanému rozpočtu uvedenému v projektovom pláne.

Legislatívny rámec

Platný právny rámec v súčasnosti predstavuje zákon o EHMK. Príspevok tvoria verejné prostriedky zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a na hospodárenie s nimi sa vzťahujú pravidlá rozpočtového hospodárenia podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“), zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov neskorších predpisov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“) ako aj ďalšie platné právne predpisy⁶.

Financovanie a realizácia projektu EHMK boli posúdené z hľadiska pravidiel štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ a na základe zákona č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci). V súlade s uvedeným Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (koordinátor pomoci) v zmysle § 7 ods. 4 zákona o štátnej pomoci dňa 4. októbra 2023 vydal záväzné stanovisko k Schéme štátnej pomoci na podporu projektu Európske hlavné mesto kultúry v Slovenskej republike (ďalej ako „schéma“ alebo „schéma štátnej pomoci“). Právnym základom schémy je nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy v platnom znení.

K projektu EHMK sa vzťahujú štyri uznesenia vlády Slovenskej republiky, a to: Uznesenie vlády SR č. 705 z 12. decembra 2023 k Analýze sociálno-ekonomickej situácie Trenčianskeho samosprávneho kraja a návrhom na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti, Uznesenie vlády SR č. 587 z 28. septembra 2022 k návrhu na finančné zabezpečenie podujatia EHMK – Trenčín 2026, Uznesenie vlády SR č. 741 z 8. decembra 2021 k Informácii o projekte Európske hlavné mesto kultúry – Slovenská republika 2026 a Uznesenie vlády SR č. 602 z 11. decembra 2019 k návrhu rámcového zabezpečenia účasti SR na akcii Európske hlavné mesto kultúry – Slovenská republika 2026.

⁶ Napríklad zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov; zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov; zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Financovanie projektu Európske hlavné mesto kultúry

Na financovaní projektu EHMK sa podieľajú Slovenská republika (štátny rozpočet), mesto Trenčín, Trenčiansky samosprávny kraj (TSK), Európska únia (EÚ) a sponzori. Predpokladané financovanie zo strany vyššie uvedených subjektov podľa bid-booku je uvedené v *Tabuľke 1*. Financovanie projektu EHMK jednotlivými subjektmi sa môže počas rokov realizácie projektu meniť v závislosti od objektívnych potrieb projektu EHMK a reálneho stavu získavaných zdrojov (EÚ a sponzori).

Zdroj príjmu/rok	2023 (eur)	2024 (eur)	2025 (eur)	2026 (eur)	2027 (eur)	Spolu
EÚ ⁷	150 000	475 000	1 000 000	1 200 000	150 000	2 975 000
Štátny rozpočet	800 000	1 900 000	4 015 000	8 185 000	100 000	15 000 000
Mesto Trenčín	600 000	800 000	860 000	1 500 000	350 000	4 110 000
TSK	600 000	800 000	860 000	1 500 000	350 000	4 110 000
Sponzori	238 444	347 452	450 584	869 664	71 800	1 977 944
Spolu	2 388 444	4 322 452	7 185 584	13 254 664	1 021 800	28 172 944

Tabuľka 1: Plánované financovanie projektu (2023-2027); zdroj: Bid-book, Pestovanie zvedavosti, 2021. Typografia plus, s.r.o., 2021. Dostupné na: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>

Slovenská republika finančne podporuje projekt EHMK príspevkom zo štátneho rozpočtu čiastkou najviac 15 miliónov eur počas rokov 2023 až 2027. Podmienky poskytovania príspevku a podmienky použitia príspevku sú uvedené v zákone o EHMK, zmluve, schéme štátnej pomoci a interných riadiacich aktoch ministerstva kultúry.

Najväčší predpokladaný podiel z príspevku je vyčlenený na financovanie aktivít projektu EHMK, t.j. programovú časť s prínosom pre obyvateľov mesta, regiónu, Slovenskej republiky a cieľom prilákať aj zahraničných návštevníkov (najmenej 85% z celkovej sumy príspevku). CIT je oprávnený použiť časť príspevku na vlastnú prevádzku (najviac 15% z celkovej sumy príspevku). Najvyššiu finančnú podporu poskytne ministerstvo kultúry v roku 2026, a teda v roku titulu EHMK, predpokladajúc najväčší počet zrealizovaných aktivít a kultúrnych podujatí, ako aj realizáciu otváracieho ceremoniálu EHMK.

Pred poskytnutím finančných prostriedkov na podporu projektu EHMK ministerstvo kultúry formálne schvaľuje projektový plán na konkrétny rok, a teda kontroluje nadväznosť projektov na bid-book, oprávnenosť výdavkov, podmienky plnenia schémy (ak projektový plán

⁷ Pozn.: Bez ceny Meliny Mercouri;

predpokladá poskytovanie pomoci), rozpočet projektu a správnosť uvedených údajov. Projektové plány sú predkladané dvakrát ročne, a to nasledovne:

1. **Projektový plán** predkladaný pred poskytnutím príspevku na daný rok (plánovaná činnosť),
2. **Správu k zhodnoteniu projektového plánu** predkladanú s finančným vyúčtovaním príspevku (hodnotenie plnenia plánovanej činnosti).

Percentuálny rozdiel medzi predloženými projektovými plánmi a správami a zhodnoteniami projektových plánov na jednotlivé roky má byť v zmysle zmluvy minimálny. Za záväznú sa pritom považuje minimálne šesťdesiatpercentná úspešnosť realizácie projektov predložených v projektových plánoch od roku 2024.

Úspešnosť sa vyhodnocuje ako pomer zrealizovaných projektov na konci roka (správa k zhodnoteniu projektového plánu) ku všetkým plánovaným projektom predloženým v projektovom pláne na začiatku roka (projektový plán). Keďže projektové plány sú predkladané každoročne, ministerstvo kultúry má možnosť sledovať zmeny v projektových plánoch počas rokov a informovať verejnosť o priebežnom stave poskytovania príspevku v súvislosti s plnením projektových cieľov.

Príspevok na rok 2024

Ministerstvo kultúry poskytlo v roku 2024 na bežné výdavky projektu EHMK druhú časť príspevku v celkovej sume 1 900 000 eur. Príspevok bol poskytnutý vykonávateľovi projektu (CIT) podľa § 2 zákona o EHMK v súlade s čl. 3 ods. 3.1 písm. b) zmluvy po splnení podmienok uvedených v čl. 3 ods. 3.7 zmluvy.

CIT si prostredníctvom ministerstva v roku 2024 podal žiadosť o preklasifikovanie finančných prostriedkov vo výške 50 000 eur na rok 2025 z bežných na kapitálové výdavky v zmysle čl. 3 ods. 3.3 písm. b) zmluvy, pričom Ministerstvo financií Slovenskej republiky žiadosti vyhovel. V roku 2025 sú preto finančné prostriedky poskytované nasledovne: 3 965 000 eur na bežné výdavky a 50 000 eur na kapitálové výdavky.

Počas roka 2024 došlo k realizácii prvých projektov a kultúrnych podujatí s finančnou podporou zo štátneho rozpočtu. V roku 2024 bolo financovaných devätnásť projektov, ktoré boli v predošlom roku schválené v projektovom pláne. Pri troch z projektov došlo k realizácii prípravných aktivít bez čerpania finančných prostriedkov a šesťnásť projektov bolo realizovaných

aj so sprievodným programom pre laickú a odbornú verejnosť. Pri zohľadnení prípravných aktivít jednotlivých projektov bolo naplnených 100% projektov predložených v projektovom pláne na rok 2024. Z pohľadu reálneho čerpania finančných prostriedkov na aktivity jednotlivých projektov z príspevku bolo realizovaných približne 84% projektov. Došlo tak k splneniu ustanovenia článku 3 ods. 3.12 zmluvy, konkrétne „projektový plán bol v danom roku aspoň zo 60% úspešne naplnený.“

Zmeny v realizácii konkrétnych projektov sú bližšie uvedené v časti *Plánovaná činnosť na rok 2025*.

Poskytovanie štátnej pomoci v roku 2024

Platná a účinná schéma štátnej pomoci bola v súlade s jej podmienkami zverejnená dňa 3. októbra 2023 na webovom sídle ministerstva kultúry v časti *EHEMK 2026*⁸ a dňa 3. októbra 2023 na webovom sídle Trenčín 2026 v časti *Zverejňovanie dokumentov*⁹.

Mechanizmus poskytovania pomoci upravuje článok N schémy, na základe ktorého je žiadateľ (CIT alebo priamy realizátor) povinný požiadať o poskytnutie štátnej pomoci na konkrétny projekt. Projekty sú schvaľované v predstihu formou projektových plánov, tak ako je uvedené vyššie. Žiadosť o poskytnutie pomoci môže byť predložená ministerstvu kultúry alebo CIT, a to v závislosti od oprávneného žiadateľa¹⁰. Po posúdení a schválení žiadosti o pomoc dochádza k sprostredkovaniu pomoci na základe samostatnej zmluvy. V roku 2024 **nedošlo k poskytovaniu štátnej pomoci**, keďže **nebola predložená ani jedna žiadosť o čerpanie štátnej pomoci**. Poskytovanie štátnej pomoci na projekt EHEMK za rok 2024 je uvedené v *Tabuľke 2*.

Príjemca pomoci	Počet predložených žiadostí	Výška poskytnutej pomoci (eur)
CIT	0	0
Priami realizátori	0	0

Tabuľka 2: Poskytovanie štátnej pomoci na projekt EHEMK za rok 2024

Žiadosť o čerpanie pomoci na rok 2025 ministerstvu kultúry nebola predložená a použitie finančných prostriedkov na štátnu pomoc sa nepredpokladá ani v projektovom pláne na rok 2025. Na základe uvedeného je možné uviesť, že k čerpaniu štátnej pomoci pravdepodobne nedôjde ani v prebiehajúcom kalendárnom roku. V prípade predloženia žiadostí o pomoc, budú tieto

⁸Dostupné na webovom odkaze: <https://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/medzinarodna-spolupraca/europske-hlavne-mesto-kultury-2026/>

⁹Dostupné na webovom odkaze: <https://www.trencin2026.sk/documenty>

¹⁰pozn.: CIT žiada ministerstvo; priami realizátori žiadajú CIT.

zverejnené na webových sídlach ministerstva kultúry a CIT – Trenčín 2026. Nečerpanie štátnej pomoci pritom neobmedzuje celkovú realizáciu aktivít projektu EHMK a súčasne neznamená menší počet zrealizovaných podujatí. CIT tak bude z príspevku čerpať alebo sprostredkovať finančné prostriedky na nehopodársku činnosť.

Súčasný stav poskytovania príspevku

Finančná podpora projektu EHMK z príspevku pokračuje aj v roku 2025. Po splnení podmienok uvedených v čl. 3 ods. 3.7 zmluvy ministerstvo kultúry poskytlo v súlade s čl. 3 ods. 3.1 písm. c) zmluvy tretiu časť príspevku na aktivity projektu EHMK v celkovej sume 4 015 000 eur. Harmonogram poskytovania príspevku zo štátneho rozpočtu SR je uvedený v *Tabuľke 3*.

Rok	Poskytnuté celkom (eur)	Plánované čerpanie celkom (eur)	Poskytnuté v mesiaci (mesiac/rok)
2023	800 000		12/2023
2024	1 900 000		02/2024
2025	4 015 000		01/2025
2026		8 185 000	-
2027		100 000	-
Spolu	6 715 000	8 285 000	

Tabuľka 3: Harmonogram poskytovania príspevku zo štátneho rozpočtu SR

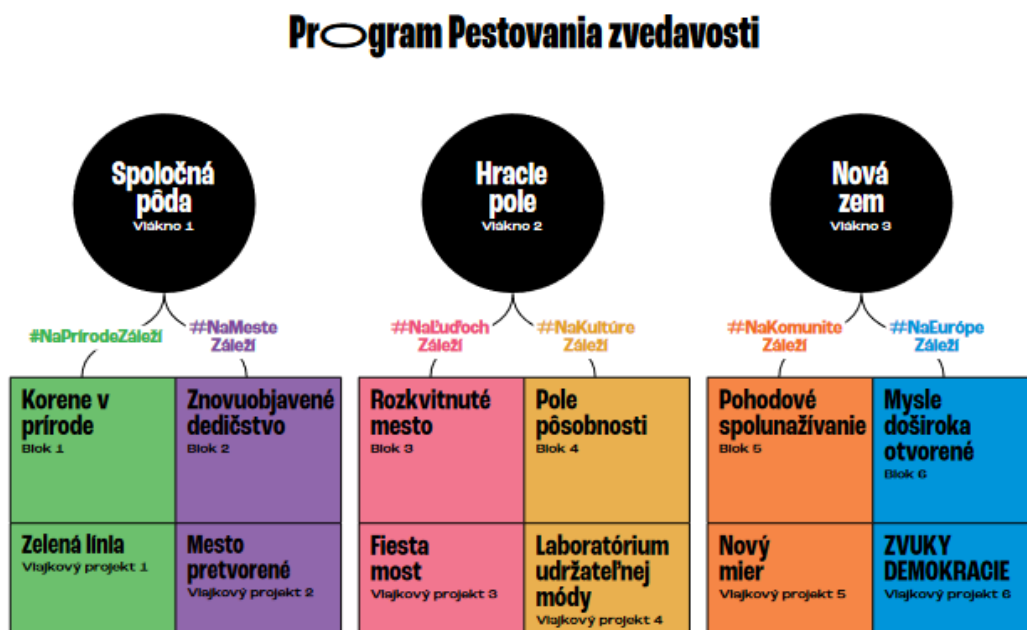
Finančné prostriedky na rok 2025 boli poskytnuté v sume 3 965 000 eur na bežné výdavky (tzn. program, podujatia a prevádzková činnosť) a v sume 50 000 eur na kapitálové výdavky (napr. inštalácie v priestore, údržba webovej stránky a pod.).

Menný zoznam schválených projektov, ktoré budú realizované počas roka 2025 je uvedený v časti *Plánovaná činnosť na rok 2025*. Keďže väčšina projektov je viacročných, pokračujú aj podujatia z predošlých rokov.

Pestovanie zvedavosti a realizácia projektových plánov

Kultúrny program projektu EHMK pôvodne nesie názov „**Pestovanie zvedavosti**.“ V predošlom roku CIT pozmenil toto motto na dynamickejšie: „**Prebúdžeme zvedavosť**“ s cieľom posilniť zámer, emóciu aj zapojenie publika. Novú farebnejšiu formu dostalo aj webové sídlo Trenčín 2026, pričom font písmen bol vytvorený na základe voľnej interpretácie loga mesta. Projekt EHMK by sa tak mal stať rozpoznateľnejším a charakteristickejšim pre širokú verejnosť.

Kultúrny program „prebúdzania zvedavosti“ zahŕňa viac ako **50 projektov** v troch hlavných vláknach: **(1) Spoločná pôda** - zameranie na prírodné a historické dedičstvo, **(2) Hracie pole** – zameranie na rozšírenie kultúrnej ponuky a kreatívny priemysel, **(3) Nová zem** - zameranie na budúcnosť a spoločenské témy. Každý programový okruh sa delí na dva bloky zamerané na šesť nosných tém: **(1) #NaPrírodeZáleží**, **(2) #NaMesteZáleží**, **(3) #NaĽuďochZáleží**, **(4) #NaKultúreZáleží**, **(5) #NaKomunitěZáleží** a **(6) #NaEurópeZáleží**. Tri programové okruhy (vlákna), šesť programových blokov a šesť nosných tém priamo súvisia s napĺňaním cieľov projektu. Všetky sú graficky znázornené v schéme kultúrneho programu Pestovania zvedavosti na *Obrázku 1*.

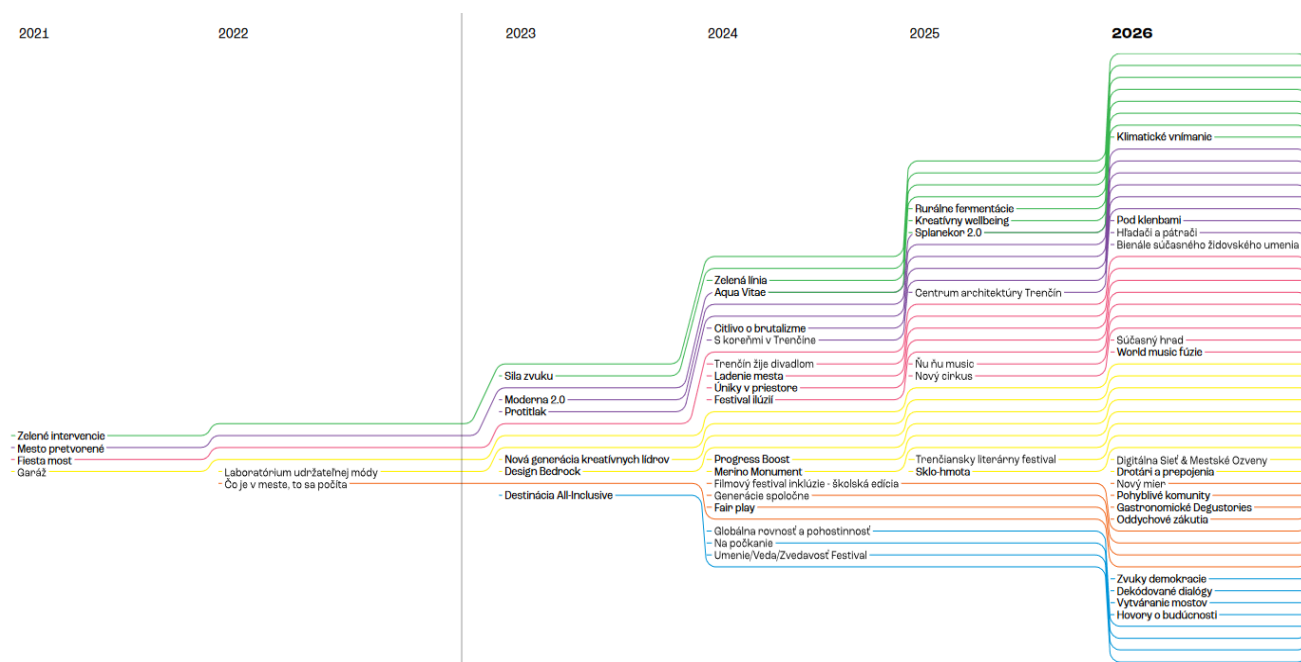

Obrázok 1: Kultúrny program Pestovania zvedavosti, zdroj: Bid-book, Pestovanie zvedavosti, 2021. Typografia plus, s.r.o., 2021. Dostupné na: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>

Programový blok	Zameranie
Korene v prírode	Projekty spadajúce pod tento blok využívajú umelecké prostriedky na riešenie environmentálnych problémov , zameriavajú sa na dialóg o udržateľnosti, vzťahu ľudí k prírode a výzvach súvisiacich so zmenou klímy;
Znovuobjavené dedičstvo	Projekty z tohto bloku cieľia na nachádzanie súčasnej identity mesta prostredníctvom príbehov z minulosti a ich prepájaním so súčasnosťou. Približujú architektonické a historické dedičstvo mesta a regiónu;
Rozkvitnuté mesto	Projekty sú zamerané na napĺňanie verejného priestoru špecifickými podujatiami, vystúpeniami a inštaláciami . Z Trenčína sa tak má stať autentické centrum kreativity;
Pole pôsobnosti	Projekty sa zameriavajú na vytvorenie dynamického prostredia pre rozvoj kreatívneho priemyslu ;
Pohodové spolunažívanie	Komunitné projekty , ktoré vytvárajú atmosféru pre otvorený dialóg a komunikáciu, pohodu, duševné zdravie a inklúziu;
Mysle doširoka otvorené	Úlohou týchto projektov je posilniť európske hodnoty slobody a demokracie a prehĺbiť porozumenie o súčasných výzvach . Zameriavajú sa aj na zvyšovanie digitálnej gramotnosti a budovanie spoločnej európskej budúcnosti;

Tabuľka 2 : Zameranie programových blokov

V rámci programových blokov sú realizované projekty a kultúrne podujatia, ktoré taktiež úzko súvisia s napĺňaním projektu ako celku. Podrobný popis jednotlivých projektov je uvedený v bid-booku, ktorý je v slovenskom aj v anglickom jazyku zverejnený na webovom sídle Trenčín 2026 (viď odkaz pod obrázkami 1 a 2). Projekty, ktoré sú organizované v rámci programových blokov sú znázornené na *Obrázku 2*.

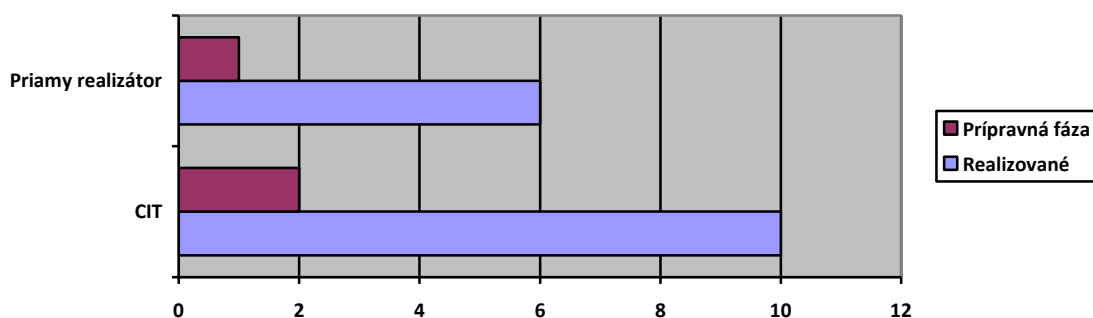

Obrázok 2: Podprojekty realizované počas rokov trvania projektu EHKM, zdroj: Bid-book, Pestovanie zvedavosti, 2021. Typografia plus, s.r.o., 2021. Dostupné na: <https://www.trencin2026.sk/bidbook>

Pri zatriedení projektov môže návštevníkovi pomôcť kreatívny **farebný semafor**, ktorý funguje nasledovne: názvy projektov uvedené na zelených čiarach na obrázku 2, napr. Sila zvuku, Aqua Vitae, Zelená línia, patria pod zelenú nosnú tému: **#NaPrírodeZáleží**. Projekty budú preto zamerané na prírodné dedičstvo. V prípade záujmu o komunitné projekty bude návštevník sledovať dianie projektov uvedených na oranžových čiarach, a teda s oranžovou nosnou témou: **#NaKomunitěZáleží**. Takto je možné postupovať pri všetkých šiestich farbách, ktorými sú jednotlivé projekty znázornené.

Projektový plán na rok 2024 – realizované projekty

CIT na rok 2024 predložil v projektovom pláne zámer realizovať z príspevku 18 samostatných projektov a súčasne sprievodné aktivity k projektu EHMK bez začlenenia do projektových vlákien (spolu 19 projektov), z toho 6 pod vlastným vedením alebo v spolupráci s Inštitútom participácie Trenčín, ktorý je začlenený pod mestským úradom Trenčín¹¹. Jeden projekt plánoval byť realizovaný v spolupráci s priamym realizátorom a ďalšie projekty boli priamo v gescii priamych realizátorov. Počas realizácie došlo k viacerým zmenám a výrazne sa zvýšil počet projektov organizovaných a koordinovaných Kreatívnym inštitútom Trenčín. Konkrétne, počas roka 2024 bolo z príspevku realizovaných 6 projektov priamym realizátorom, 10 projektov manažoval CIT a 3 projekty boli v prípravnej fáze (jeden v spolupráci s priamym realizátorom a dva v gescii CIT).

Graf 1: Realizácia projektov v roku 2024

Tieto sú uvedené v *Tabuľka 4*: Zoznam schválených projektov na rok 2024 aj s doplnením cieľových skupín a programových blokov a vlákien (k zatriedeniu možno opäť využiť farebný

¹¹ Inštitút participácie Trenčín bol založený mestom Trenčín ako súčasť projektu Trenčín 2026 s ohľadom na potreby obyvateľov mesta a verejnosti. Zároveň spolupracuje na aktivitách projektu EHMK. Viac informácií dostupných tu: <https://trencin.sk/pre-obcanov/institut-participacie/>

semafor). Podrobný popis jednotlivých projektov a podujatí je možné nájsť aj na webovom sídle Trenčín 2026.¹²

Názov projektu	Nosná téma	Programový blok	Programové vlákno	Cieľová skupina	Fáza
Aktivity projektu EHK	-	-	-	-	realizácia
Aqua Vitae	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Citlivosť mesta (pôv. Zelené intervencie)	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Čo je v meste, to sa počíta	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Široká verejnosť	realizácia
Destinácia All Inclusive	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Široká verejnosť	realizácia
Filmový festival inklúzie	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Školy	prípravná ¹³
Garáž	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Generácie spolu	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Široká verejnosť	realizácia
Globálna rovnosť a pohostinnosť	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Široká verejnosť	realizácia
Ladenie mesta	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	prípravná ¹⁰
Light Art Festival (LAF)	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Mesto pretvorené	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Moderna 2.0	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Na počkanie	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Široká verejnosť	realizácia
Nový mier + Protitlak	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Sila zvuku	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Trenčín žije divadlom	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	prípravná ¹⁰
Úniky v priestore	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť	realizácia
Zelená línia	#NaPrírodeZáleží	Korene v prírode	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť	realizácia

Tabuľka 4: Zoznam schválených projektov na rok 2024

V roku 2024 došlo k zlúčeniu projektov, zmene financovania projektov (z iných zdrojov) alebo zmene názvu niektorých projektov, čo je súčasťou takto flexibilného projektu. Zmeny v plánoch projektu a realizácii podujatí sú umožnené pravidlami iniciatívy Európskych hlavných miest kultúry. Zároveň platí, že celkový počet realizovaných projektov je vyšší ako je uvedené v Tabuľke 4, nakoľko projekt EHK je financovaný z viacerých zdrojov a platí, že ministerstvo priamo finančne podporuje projekty predložené v projektovom pláne.

¹²Realizované podujatia dostupné na: <https://www.trencin2026.eu/podujatia-aktivita/>; Realizované projekty dostupné na: <https://www.trencin2026.eu/projekty/>

¹³Znamená, že neboli zatiaľ organizované žiadne podujatia. Pripravovali sa napríklad zmluvné podmienky, priestory, partneri projektu.

Podujatia Trenčín 2026

Predstavenie programu cez projekty systematicky poukazuje na mechanizmy riadenia projektu. Pre verejnosť sú však často viditeľnejšie podujatia, ktorými sa naše EHMK predstavuje obyvateľom mesta, regiónu a turistom. Buduje sa značka Trenčín 2026, skvalitňuje sa kultúrna ponuka a mesto sa zapisuje na medzinárodnú mapu – približuje sa Európe. Jednotlivé podujatia sú odrazom myšlienok projektov, pod ktoré patria. CIT a priami realizátori v uplynulom roku realizovali viac ako 50 podujatí, viacero kultúrnych výmen, vzdelávacích programov a pod. Z uvedeného dôvodu sú v tejto správe uvedené len najväčšie podujatia, ktoré zároveň ilustrujú systém radenia pod vyššie uvedené projekty.

PROJEKT MESTO PRETVORENÉ: Podujatie Korzo Palackého (22. jún 2024, Trenčín);

Korzo Palackého bolo organizované ako moderný mestský festival s mestským trhom, koncertmi a programom pre celú rodinu. Palackého ulica sa premenila na živé miesto pre všetkých a navyše bez áut. Parkovacie miesta sa zmenili na herné plochy. Zrealizoval sa prvý „placemakingový“ zásah v Trenčíne a na letné obdobie do Trenčína na Palackého ulicu pribudla dočasná intervencia - prvý trenčiansky parklet.¹⁴ S aktivitami sa k CIT pridala aj Galéria M. A. Bazovského, Verejná knižnica Michala Rešetku, Piaristické gymnázium Jozefa Braneckého, Inštitút participácie Trenčín a ďalší. Podujatie sa tešilo medzinárodnej účasti a súčasťou podujatia bola aj séria workshopov pre odbornú verejnosť. Zároveň bolo príležitosťou pre menších podnikateľov, SZČO, či umelcov, ktorí mohli prihlásiť so svojí stánok s výrobkami cez verejnú výzvu. S kultúrnym projektom EHMK sa tak prepojila podnikateľská príležitosť - možnosť predstaviť aj predať svoje výrobky návštevníkom podujatia. Uzavretím ulice pre autá, výzvou prísť peši alebo na bicykli a organizáciou diskusií o placemakingu sa zároveň podporil dialóg o udržateľnosti a otázkach ochrany životného prostredia. Podujatie kvôli svojmu úspechu pokračuje aj v roku 2025, tentokrát vo väčšom formáte na ulici Soblahovská.

PROJEKT GARÁŽ: Koncerty na pódiu Garáž (víkendy 17., 24. a 31. august 2024)

Projekt Garáž v rámci ktorého bola realizovaná otvorená výzva pre slovenské hudobné skupiny, sólové hudobníčky, dídžejov aj hudobných producentov bez obmedzenia veku a žánru (vítaní boli aj producenti elektronickej hudby, dídžej, či iné menšinové žánre) sa predstavoval návštevníkom počas augustových víkendov v areáli Kultúrno-kreatívneho centra Hviezda v Trenčíne.

¹⁴ Pozn.: verejný priestor resp. rozšírenie chodníka, na ktorom sa pôvodne nachádzali parkovacie miesta, no bol vyčlenený na posedenie a pre mestskú zeleň.

Základnou podmienkou účasti kapiel bola vlastná hudobná tvorba. Záujem o podujatie sa prejavil prihlásením 214 kapiel, z ktorých bolo vyhlásených 20 víťazov. Víťazné hudobné projekty predstavili svoju tvorbu, jedna z účastníčok dostala možnosť vystúpiť na festivale Pohoda, jedna kapela a jedna speváčka dostali možnosť vystúpiť na nórskom festivale UKM. Okrem vystúpení boli v priestoroch KKC Hviezda realizované workshopy DJingu, sprístupnená výstava: Maľba a grafika – Branislav Kristín, pre deti bol zrealizovaný tanečný workshop, pre starších návštevníkov hudobný kvíz. Projekt a podujatia na pódiu Garáže pokračujú aj v roku 2025.

PROJEKT MESTO PRETVORENÉ: Manuál reklamy

Manuál reklamy je príručka, ktorej primárnym účelom je pomôcť prevádzkam lepšie komunikovať svoje produkty a služby bez nadbytočného vizuálneho smogu. Všetkým zúčastneným – obchodníkom, majiteľom nehnuteľností, prevádzok a úradom – má predovšetkým pomôcť umiestňovať reklamu a reklamné zariadenia vo vhodnej mierke, vhodnom počte a kultivovanom vizuálnom prostredí. Opäť tak dochádza k prepájaniu sektorov hospodárstva, práci s vizuálnym smogom, a teda vytvoreniu návodu na skrášlenie a skvalitnenie verejného priestoru. Manuál vznikol v spolupráci s Útvorom územného plánovania mesta Trenčín, hlavným architektom mesta Trenčín a Krajským pamiatkovým úradom Trenčín a dostupný je online na: <https://www.trencin2026.sk/manualreklamy>.

PROJEKT ČO JE V MESTE, TO SA POČÍTA: Živé susedstvá

Živé susedstvá sú o vytváraní aktívnych komunit priamo v mestských častiach Trenčína. Organizujú sa pravidelne s cieľom prepojiť ľudí zo susedstiev, dať im možnosť komunikovať o rôznych otázkach, stretnúť sa, rozprávať, tráviť spolu čas. Formami aktivít sú napríklad pikniky, grilovačky, komunitné záhrady, benefičný beh susedstvom alebo aj štrikovanie. Živé susedstvá sú podujatím menšieho rozsahu, avšak s predpokladom dlhodobu udržateľného konceptu.

PROJEKT LIGHT ART FESTIVAL TRENČÍN: Skúška svetiel (15.-24. november 2025)

Trenčín sa rozsvietil podujatím **Skúška svetiel** na Mierovom námestí a pripravil sa na veľký medzinárodný festival svetelného umenia, ktorý sa bude konať v roku 2025. Interaktívna, svetelná, umelecká inštalácia od Lukáša Dřevjaného bola až 8 metrov vysoká a striedal ju tradičný vianočný stromček. Do Trenčína tak s titulom EHMK prichádzajú aj nové formy umenia – v tomto prípade luminografie, veľkorozmerné videomappingy a iné formy digitálneho umenia.

PROJEKT SILA ZVUKU: Klubové kino: Vtáčnik (11.november 2024)

Dokumentárny film Vtáčik bol pre verejnosť premietaný v priestoroch a v spolupráci s KKC Hviezda. Film Evy Križkovej sa zameriava na život obyvateľov jednej bratislavskej štvrte a autorka v ňom spája osobné spomienky na detstvo s pozorovaním vtácej komunity v meste. Vytvára paralelu medzi ľudským a vtáčím spolunažívaním v meste. Film dopĺňala verejná diskusia na tému prepájania urbanizmu, prírody a spoločenského spolužitia. Venovala sa otázkam zhusťovania výstavby, ochrany zelene a tvorby kvalitných verejných priestorov.

PROJEKT CITLIVOSŤ MESTA: Výstava „Urbánne ekológia“ (19.12.2024 – 2.2.2025)

Projekt Citlivosť mesta má za cieľ ukazovať ako je možné prepojiť mesta, architektúru a verejný priestor s ekológiou, biotopom a prostredím, v ktorom žijeme. Výstava **Urbánne ekológia** v Galérii KKC Hviezda v tejto súvislosti mapovala a prezentovala súčasné projekty na hranici umenia, architektúry a dizajnu so zameraním na nové materiály, postupy a intervencie do verejného priestoru.

PROJEKT MODERNA 2.0: Dni architektúry Trenčín (26. september – 5. október 2024)

Dni architektúry so sebou priniesli výstavy, komentované prehliadky, workshopy a prednášky na tému mestského plánovania po druhej svetovej vojne v Trenčíne a Novej Dubnici. Do medzinárodného festivalu sa zapojilo aj novovznikajúce Centrum architektúry Trenčín. Trenčín 2026 v spolupráci s občianskymi združeniami Projekt Hlava 5 a archiTN pripravili **výstavu venovanú radikálnej prestavbe historického jadra mesta Trenčín**. Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne **pripravila výstavu o urbanizme a architektúre Novej Dubnice**, ktorá mala fungovať ako modelové ideálne mesto s množstvom výtvarných prvkov a zelene. Vo výstavných priestoroch Galérie M. A. Bazovského v Trenčíne a v meste Nová Dubnica prebehlo päť sprievodných podujatí. Hlavným podujatím bola výstava s názvom Nová Dubnica alias Vorošilovo. Milovníkov a milovníčky architektúry po Novej Dubnici previedla kurátorka Alexandra Mutala. Trenčín 2026 sa týmto podujatím zapojil do 14. ročníka medzinárodného festivalu Den architektúry s podtitulom „Proces premeny“, ktorý pripravuje spolok KRUH (CZ) v spolupráci s viacerými českými a slovenskými iniciatívami. V kine Panorex v Novej Dubnici sa premietali filmové dokumenty o osobnosti a diele architekta a národného umelca Jiřího Krohu, spojené s krátkou prednáškou v spojitosti s 50. výročím jeho úmrtia. EHMK sa tak predstavilo aj mimo Trenčína.

Plánovaná činnosť na rok 2025

Ministerstvo kultúry v roku 2025 finančne podporí realizáciu 29 samostatných projektov, aktivity projektu EHMK a prípravy na otvárací ceremoniál, ako aj a s tým súvisiaci kultúrny program. CIT v projektovom pláne nepredložil požiadavku na financovanie projektu Destinácia All Inclusive, všetky ostatné projekty ostávajú nezmenené. Z uvedeného vypláva, že do projektového plánu na rok 2025 bolo pridané financovanie celkovo 12 projektov uvedených v *Tabuľke 6* a prípravy na otvárací ceremoniál, pričom niektoré boli uvedené aj v správe o plnení projektu z roku 2023 a sú opätovne zaradené do schválenej schémy financovania projektu (napr. projekt Runway alebo Laboratórium udržateľnej módy).

Názov projektu	Nosná téma	Programový blok	Programové vlákno	Cieľová skupina
Centrum architektúry Trenčín	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť
Citlivo o brutalizme	#NaMesteZáleží	Znovuobjavené dedičstvo	Spoločná pôda	Odborná a široká verejnosť
Digitálna sieť a mestské ozveny	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť
Laboratórium udržateľnej módy	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	V závislosti od podujatia
Nová generácia kreatívnych lídrov	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Študenti
Pohyblivé komunity	#NaKomunitěZáleží	Pohodové spolunažívanie	Nová zem	Široká verejnosť
Runway – kultúrne profesionáli	-	-	-	Kultúrne profesionáli
Runway - angličtina pre kultúru a turizmus	-	-	-	Pracovníci v oblasti kultúry a turizmu z Trenčianskeho kraja
Súčasný hrad	#NaĽuďochZáleží	Rozkvitnuté mesto	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť
Trenčiansky literárny festival	#NaKultúreZáleží	Pole pôsobnosti	Hracie pole	Odborná a široká verejnosť
Otvárací ceremoniál - prípravy	-	-	-	Široká verejnosť
Umenie/Veda/Zvedavosť festival	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Veková skupina skôr 30+
Zvuky demokracie	#NaEurópeZáleží	Mysle doširoka otvorené	Nová zem	Odborná a široká verejnosť

Tabuľka 6: Projekty, ktoré pribudli k financovaniu v roku 2025

Väčšina projektov presahuje dobu jedného roka a z menších podujatí tak budú do roka 2026 rásť veľké podujatia, ktoré sa budú snažiť zaujať čo možno najširšie publikum nie len doma, ale aj v zahraničí. Kultúrny program je pravidelne aktualizovaný na webovom sídle Trenčín 2026 a na sociálnych sieťach.

V roku 2025 bude tím Trenčín 2026 so svojimi partnermi pokračovať v organizácii podujatí väčšieho rozsahu ako Garáž (tentokrát v Parku M. R. Štefánika), LAF Trenčín a Korzo. Svoje miesto v programe majú v roku 2025 aj komunitné podujatia menšieho rozsahu ako Živé susedstvá. Pripravovaný je Trenčiansky literárny festival s podujatím Mesiac autorského čítania, ktorý vznikol v Brne a je najväčším podujatím tohto druhu v strednej Európe. Do Trenčína

zavítajú literáti a literátky z Palestíny, Haiti, Číny, Turecka, Barmy, Iránu, Bangladéša či Uzbekistanu. Do centra mesta Trenčín zavíta Festival pantomímy. V zrekonštruovanej galérii FOR MAAT sú plánované viaceré výstavy, sprístupnené bezodplatne. Cestujúci čakajúci na vlak si tak v blízkosti železničnej stanice môžu spríjemniť čas čakania. V rámci jednotlivých podujatí sa objavujú dobrovoľnícke príležitosti. Program je rozšírený do kúpeľných miest, napríklad v Nimnici formou zvukovej terapie alebo strečingu pod stromami. Pribúdajú ambasádori projektov, partneri a spoluorganizátori. Projekt EHMK sa v roku 2025 stáva viditeľnejším, zvyšuje sa zapojenie obyvateľov mesta aj regiónu. Rozširuje sa medzinárodná sieť kontaktov a prehĺbuje sa diskusia o európskych hodnotách.

Záver

Ministerstvo kultúry finančne podporuje projekt EHMK počas rokov 2023 až 2027. Rok titulu (2026) má byť rokom s najväčším počtom samostatných projektov a podujatí. Prípravu podujatí zastrešuje CIT, avšak počet partnerov sa prirodzene zväčšuje. CIT zodpovedá za program a jeho úspešnú realizáciu.

Ministerstvo kultúry a CIT priebežne udržiavajú pracovnú komunikáciu a informujú sa o stave projektu EHMK. Obidve strany plnia podmienky a termíny určené v zmluve. Ministerstvo kultúry má svoju zástupkyňu v kontrolnom orgáne vykonávateľa, t. j. v dozornej rade CIT v zmysle § 2 ods. 3 zákona o EHMK.

Svoju priebežnú činnosť bude mesto Trenčín a tím CIT hodnotiť aj zástupcom skupiny odborníkov a Európskej komisii na poslednom monitorovacom stretnutí v októbri alebo novembri 2025. Výsledky hodnotenia a odporúčania budú zhrnuté v monitorovacej správe, ktorá je zverejňovaná na webovom sídle Európskej komisie.

Program Európskeho hlavného mesta kultúry je pravidelne zverejňovaný na webovej stránke EHMK - Trenčín 2026 (<https://www.trencin2026.eu/podujatia-aktivita/>), sociálnych siet'ach (<https://www.facebook.com/trencin2026>, <https://www.instagram.com/trencin2026/>) a prostredníctvom informačného bulletinu, na ktorého odber je možné prihlásiť sa na nasledujúcom webovom odkaze: <https://www.trencin2026.sk/#newsletter>.

V závere je možné zhodnotiť, že CIT splnil zmluvné podmienky a podmienky plnenia zmluvy z hľadiska počtu úspešne realizovaných projektov, a to primárne na základe dohodnutých zmluvných podmienok.